

BOLETIN MENSUAL DA CULTURA GALEGA, ORGO
DA SOCIDADE "NOS,"

Ano IV

Ourense 1 de febreiro de 1923

Núm. 16

† MURGUIA

MANOEL MURGUÍA

ISTE nome musical e cheo de lembranzas ten pra nós un outo simbolismo. Cando xurdíu nos tempos románticos o primeiro abrente da liberdade de Galiza, Murguía recolleuno na sua y-alma moza, e dempois imortalizouno nos *Precursores*. Cando nos anos mornos, longos e tristes da segunda metade do século XIX, Galiza esvaíase na uniformidade artificial da vida hespañola, foi Murguía quen sosteñeu a concencia eterna da Raza e da Terra. Soupo ouvir o salayo dos piñeiras nativos, a vos calada da Tradición, abriu o peito ã esperanza, non se domeou diante de doentes xenreiras, Patriarca caxeque lexendario do Pobo Galego no camiño da sua nova Era.

Cantú escribindo Hestórea, fixo tanto com' os polítecós e os guerreiros no rexurdemento do pobo italián. Agustin Thierry espertou o amore dos franceses car' os galos e os francos primitivos. D' esta familia d' hestoriadores románticos e dinámicos foi Murguía. N-unha época de difizle información, chea de dificultás pr' o investigadore, soupo atopar pol-o menos as grandes vibraciós da vida primitiva de Galiza, conservadas na Tradición e na Leenda; sintiu a irmandade das Familias Céltigas aniñadas nas beiras do Atlántico; percorreu coma pudo os cons escondidos da nosa Terra, tendo por rara xuntanza, o talento analítico do erudito, e o sentimento sintético do escritor que vé a Paisaxe, a Raza e o devalar do Tempo.

Foi moi combatido, con toda clás d' armas, e por moi difrentes pulos; mais xa

na vellez, o lampo da sua vida sinxela e recollida d' ardente traballador, de grande lírico en prosa, envolvíao n-unha dinidade que por ninguén lle podía ser disputada. O saber, a delor, a vellez, endexamais s-axuntaron orredor d' unha testa tan venerabel.

Pr' os que traballamos pol-o rexurdir da Terra Galega, as páxinas de Murguía, van xuntas ôs espertares da nosa primeira mocidade. Aquela prosa un pouco antiga dos *Precursores de Galicia* dos *Trovadores*, do *Arte en Santiago*, ten n-istes días un ledó sabor, aínda fora do seu valor centífico. Que ben soupo sentir-a sonata malencónica dos seráns de chuvia outoniza, a vida mitolóxica das vendimas, a aitude dos nosos abós ollando con alma lírica a movente longura do mar!

Murguía viviu na sua y-alma e nos seus escritos a Epopeia da Raza Galega, en lembranza do que foi, e en prefiguración do que ha ser; foi o Derradeiro Precursor, e na sua vellez, tivo, coma Moisés, o consolo d' albiscal-a Terra Prometida.

As campáas da Cruña, aínda non hai moitos anos que choraron a morte de Pondal; o mesmo pranto fan hoxe por Murguía. O Hestoriador e mais o Poeta ben poden ir un a caron do outro na sagrada comunión dos Bardos: iles encarnan, na hestoria e na leenda, a y-alma épica da nosa Raza.

A door que Galiza sinte pol-a morte do Mestre, sintea NÓS d' un xeito fondo e punxente.